

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV-16-0389**Politika osobných údajov: transparentnosť, zúčtovateľnosť a legitimita v digitálnej ére**Zodpovedný riešiteľ **doc. Mgr. Erik Láštic, PhD.**

Príjemca

Univerzita Komenského v Bratislave - Filozofická fakulta

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Katedra politológie, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

1. Vicenová, Radka (2020). The role of digital media in the strategies of far-right vigilante groups in Slovakia, *Global Crime*, 21:3-4, 242-261, DOI: 10.1080/17440572.2019.1709171
2. Kovanič, Martin- Spáč, Samuel (2021). Conceptions of Privacy in the Digital Era: Perceptions of Slovak Citizens. *Surveillance & Society*. v tlači
3. Kovanič, Martin (2020). Individual Experiences of Surveillance: Attitudes Towards Camera Surveillance in Slovakia. *Czech Sociological Review* 2020, 56(3): 343-361 | DOI: 10.13060/csr.2020.021
4. Vicenová, Radka- Trottier, Daniel. (2020). The first combat meme brigade of the Slovak internet?: hybridization of civic engagement through digital media trolling, *The Communication Review*, 23:2, 145-171, DOI: 10.1080/10714421.2020.1797435
5. Láštic, Erik a Kovanič, Martin, editori. Neustále pod dohľadom? Politika osobných údajov na Slovensku. Univerzita Komenského, 2021, ISBN 978-80-223-5288-8, 10,28 AH, dostupné aj elektronicky na <https://www.politologiauk.sk/s/podatakniha.pdf>

Uplatnenie výsledkov projektu

Výsledky projektu majú priamu relevanciu k tvorbe, prijímaniu a hodnoteniu verejných politík v oblasti osobných údajov a mechanizmov sledovania na národnej a lokálnej úrovni.

Konkrétne vo vzťahu:

- k nastaveniu transparentných procesov zavádzania nových mechanizmov sledovania zo strany orgánov verejnej moci, ale i súkromných aktérov (napr. zavádzanie kamerových systémov na verejných priestranstvách);
- k (absencii) kontroly už zavedených mechanizmov sledovania vo vzťahu k ich pôvodnému

účelu, rozširovania rozsahu prístupu tretích subjektov, či rozširovania funkcionality týchto mechanizmov (function creep);

- k nefunkčnosti formálnych inštitúcií mechanizmov sledovania: napr. Úrad pre ochranu osobných údajov, nevytvorenie komisie nad používaním informačno-technických prostriedkov orgánmi výkonnej moci v NR SR napriek existencii právnej regulácie;
- k príprave stratégií na boj proti extrémizmu, ktoré by zohľadňovali existenciu a fungovanie vigilantných skupín, ktoré spochybňujú legitímny monopol štátu na násilie v off-line a online prostredí;
- k potrebe diferencovaného prístupu k trestnoprávnym postihom prejavu v off-line a online prostredí;
- ku štruktúrovanejšiemu nazeraniu na ochranu súkromia spôsobom, ktorý zohľadňuje priestory súkromia a odlišné očakávania súkromia zo strany jednotlivcov

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Prvým výsledkom projektu je zhromaždenie empirickej evidencie o praktikách sledovania v rôznych kontextoch a na rôznych úrovniach v kontexte Slovenskej republiky. Druhým výsledkom projektu je analýza vzťahu medzi mechanizmami sledovania a demokratickým vládnutím prostredníctvom skúmania transparentnosti, zúčtovateľnosti a legitimity. Napr. skúmanie príležitostí, ktoré zavádzanie mechanizmov zberu osobných údajov prináša pre obyvateľov, ktorí môžu sledovať činnosť štátu. Výskum v tejto oblasti tiež ukázal limity demokratického vládnutia ovplyvňované koalíčno-opozičnou logikou, v ktorej demokratickí politickí aktéri uprednostňujú dôveru voči vláde pred dôsledným skúmaním predložených návrhov zavádzajúcich mechanizmy sledovania, prenechajúc priestor pre obhajobu práv a slobôd nacionalistickým aktérom a extrémnej pravici. Tretím výsledkom projektu je testovanie existujúcich teórií vo vzťahu k dedičstvám nedemokratického (komunistického) sledovania (tzv. autokratické sledovanie a spoločenskej kontroly) a ich vplyv na mechanizmy sledovania a postoje obyvateľstva. Štvrtým výsledkom projektu je príspevok k teoretickej a konceptuálnej diskusii v rámci štúdií sledovania. V rámci empirického skúmania hybridného občianskeho aktivizmu, ktorý sa odohráva v digitálnom prostredí sme priniesli novú konceptualizáciu vychádzajú z trollingu, digitálneho vigilantizmu a občianskeho žurnalizmu. Na základe skúmania postojov obyvateľov k súkromiu sme identifikovali štyri priestory súkromia a tri prístupy jednotlivcov k súkromiu. Kľúčovým prínosom do teoretickej diskusie dopadov mechanizmov zberu osobných údajov na súkromie je poznatok, že na úrovni jednotlivcov neexistuje jednotná definícia súkromia. Namiesto nej je súkromie na individuálnej úrovni kombináciou kontextuálnych noriem pôsobiacich v rôznych prostrediach a celkovým postojom jednotlivca k súkromiu.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The first result of the project is a collection of empirical evidence on surveillance mechanisms and practices in different contexts and levels in Slovakia. The second result is the analysis of the relationship between surveillance mechanisms and democratic governance, understood through transparency, accountability, and transparency. For example, we analyzed opportunities for citizens brought by introducing surveillance mechanisms that target public and private actors in the name of transparency. We also identified limits of democratic governance influenced by majoritarian logic. E.g., in the case of the introduction of surveillance mechanisms, democratic actors substituted their control powers over the executive for coalition discipline and left the rhetorical protection of rights and freedoms to nationalistic parties and extreme-right. The third result re-evaluates existing theories related to authoritarian legacies of communist surveillance and control and their impact on surveillance mechanisms and their acceptance. Lastly, we contributed to the theoretical and conceptual discussion in the surveillance studies. In empirical research of hybrid civic activism, we reconceptualized existing approaches by combining existing concepts of trolling, digital vigilantism, and civic journalism. Based on focus groups with citizens on surveillance mechanisms and privacy, we reconceptualized privacy as more fluid, nuanced, context-dependent, and socially determined.

